

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság
5. sz. általános ajánlása:
A muszlimokkal szembeni intolerancia és diszkrimináció
elleni küzdelemről*

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság:

emlékeztetve az Európa Tanács tagállamai állam- és kormányfőinek 1993. október 8–9-én Bécsben megtartott első csúcstalálkozóján elfogadott Nyilatkozatra;

emlékeztetve, hogy e Nyilatkozat részeként megfogalmazott, a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemről szóló Cselekvési terv felkérte a Miniszteri Bizottságot a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság olyan mandátummal történő felállítására, amely – egyéb feladatok mellett – a tagállamok számára készíthető általános ajánlások elkészítésére is kiterjed;

emlékeztetve továbbá az Európa Tanács tagállamai állam- és kormányfőinek 1997. október 10–11-én Strasbourgban megtartott második csúcstalálkozóján elfogadott Zárónyilatkozatra és Cselekvési tervre;

hangsúlyozva, hogy e Zárónyilatkozat megerősíti, hogy az Európa Tanács tagállamainak célja egy szabadabb, toleránsabb és igazságosabb európai társadalom építése, valamint hangsúlyozva, hogy e Zárónyilatkozat a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelem fokozására szólít fel;

emlékeztetve, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 9. cikke védi a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságát;

emlékeztetve továbbá a diszkrimináció tilalmának elvére, amelyet az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikke tartalmaz;

szem előtt tartva a Parlamenti Közgyűlés által 1991. szeptember 19-én, az iszlám civilizációnak az európai kultúrához való hozzájárulásáról elfogadott 1162. sz. ajánlásban foglalt javaslatokat;

figyelembe véve az Európai Migrációs Bizottság által a vallásról és a bevándorlók integrációjáról 1998. november 24–26-án Strasbourgban szervezett szeminárium következtetéseit;

hangsúlyozva, hogy az állam és a vallás kapcsolatait szabályozó intézményi megoldások az Európa Tanács tagállamaiban nagy fokú eltérést mutatnak;

abban a meggyőződésben, hogy a vallásoknak egy plurális társadalomban való békés együttélése a vallások közötti egyenlőség és diszkriminációmentesség tiszteletben tartásán alapszik egy demokratikus államban, amelyben az állam törvényei világosan elkülönülnek a vallási előírásoktól;

emlékeztetve, hogy a judaizmus, a kereszténység és az iszlám évszázadokon keresztül kölcsönös befolyást gyakorolt egymásra és az európai civilizációra, valamint emlékeztetve ebben az összefüggésben arra, hogy az iszlám – amely az európai társadalmak szerves része – pozitív módon járult hozzá ezek folyamatos fejlődéséhez;

aggódalmát fejezve ki amiatt, hogy sokasodnak az iszlámmal és a muszlim közösségekkel szembeni intolerancia jelei azokban az országokban, amelyekben a lakosság többsége nem ezt a vallást követi;

mélyszéges sajnálkozását fejezve ki amiatt, hogy az iszlámot olykor ellenséges sztereotípiák felhasználásával tévesen ábrázolják, amelynek célja, hogy e vallást fenyegetésként jelenítsék meg;

*CRI (2000) 21. A Bizottság az Ajánlást 2000. december 15-én Strasbourgban fogadta el.

visszautasítva minden, az iszlámot determinisztikusan szemlélő nézetet, és elismerve e vallás gyakorlásában meglévő nagy mértékű sokféleséget;

abban a szilárd meggyőződésben, hogy a muszlim közösségekkel szemben megnyilvánuló előítéletek elleni küzdelemre szükség van, hangsúlyozva továbbá, hogy ezen előítéletek különféle megnyilvánulási formákban, különösen általánosan vallott negatív attitűdökben, de – különböző mértékben – diszkriminatív cselekedetekben és erőszakban vagy zaklatásban is jelentkezhetnek;

emlékeztetve arra, hogy – a vallási türelmetlenség fent hivatkozott jeleinek ellenére – napjaink Európájának egyik jellegzetes vonása a plurális társadalmakon belül a hitek sokfélesége irányába való elmozdulás;

elutasítva a vallási szélsőségeség minden megnyilvánulását;

hangsúlyozva, hogy a többhitű és többkultúrájú társadalom elve elválaszthatatlanul együtt jár azzal, hogy a vallások készek legyenek egymás mellett élni annak a társadalomnak a keretei között, amelynek részét képezik;

javasolja, hogy a tagállamok kormányai, amelyek országaiban muszlim közösségek telepedtek le és kisebbségi helyzetben élnek:

- biztosítsák, hogy azokat a körülményeket tekintve, melyekben vallási életüket szervezik és vallásukat gyakorolják, a muszlim közösségekkel szemben nem alkalmaznak diszkriminációt;
- a vallási alapú diszkrimináció eseteire vonatkozóan alkalmazzanak – a nemzeti keretekkel összhangban álló – megfelelő szankciókat;
- tegyék meg a megfelelő intézkedéseket a vallásgyakorlás szabadságának teljes körű biztosítása érdekében; ebben az összefüggésben kiemelt figyelmet kell fordítani azon sürgős jogi és adminisztratív akadályok felszámolására, amelyek az iszlám gyakorlására alkalmas elegendő számú imahely építésével és az iszlám temetkezési rítusaival szemben állnak fenn;
- biztosítsák, hogy a közintézmények fel legyenek készülve arra az igényre, hogy mindennapos tevékenységük során a társadalom többhitű jellegéből adódó legitim kulturális és másfajta elvárásoknak megfeleljenek;
- győződjenek meg arról, hogy alkalmaznak-e vallási alapú diszkriminációt az állampolgárság megszerzése során, és amennyiben igen, tegyék meg a megfelelő intézkedéseket ennek megszüntetésére;
- tegyék meg a megfelelő intézkedéseket az oktatáshoz való hozzáférés terén a vallási meggyőződésen alapuló diszkrimináció bármely megnyilvánulásának kiküszöbölésére;
- hozzanak intézkedéseket – amennyiben szükséges a jogalkotás eszközeit is ideértve – a foglalkoztatás területén és a munkahelyen történő vallási diszkrimináció elleni küzdelem érdekében;
- ösztönözzék a munkáltatókat a foglalkoztatás területén és a munkahelyen történő vallási diszkrimináció elleni küzdelmet célzó „etikai kódexek” kidolgozására és végrehajtására, és – ahol lehetséges – munkálkodjanak az adott társadalom sokféleségét tükröző munkahelyek kialakításán;
- mérjék fel, a muszlim közösségek tagjai nem szenvednek-e a társadalmi kirekesztettségéből adódó diszkriminációtól, és amennyiben igen, tegyenek meg minden szükséges lépést e jelenségek elleni küzdelemben;
- fordítsanak kiemelt figyelmet a muszlim nők helyzetére, akik egyszerre lehetnek a nőkkel szemben általában megnyilvánuló diszkrimináció és a muszlimokkal szembeni diszkrimináció szenvedő alanyai;
- biztosítsák, hogy az iskolákban és a felsőoktatásban használatos tantervek – különösen a történelemoktatás területén – ne eltorzított értelmezésben mutassák be a vallás- és kultúrtörténetet, és az iszlám ábrázolását ne ellenségességre és fenyegetésre alapozzák;

- biztosítsák, hogy az iskolai vallásoktatás tartsa tiszteletben a kulturális pluralizmust és e cél érdekében hozzanak intézkedéseket a tanárképzés terén;
- konzultáljanak a helyi muszlim közösségekkel annak módjáról, hogy hogyan könnyítsék meg olyan imámok kiválasztását és képzését, akik ismerik azt a társadalmat, amelyben munkájukat végezni fogják, és arról – esetleg – tapasztalatokat is szereztek;
- támogassák az olyan, helyi és nemzeti szinten folyó önkéntes párbeszédet, amely képes érzékenyebbé tenni a lakosságot azon kérdések iránt, amelyekre a társadalmi és kulturális konfliktusok elkerülése érdekében különös figyelmet kell szentelni;
- ösztönözzék az újságíró szakma és a reklámpia által az iszlámról és a muszlim közösségekről közvetített képpel foglalkozó eszmecsere és e vonatkozásban a médiának az előítéletek és a megtévesztő információk rögzülésének elkerülése érdekében viselt felelősségéről folytatott szakmai vitát;
- gondoskodjanak a muszlimokkal szembeni intolerancia és diszkrimináció elleni küzdelem érdekében hozott valamennyi intézkedés hatékonyságának ellenőrzéséről és értékeléséről.